

Ганна Карась

МУЗИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА У ФОКУСІ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

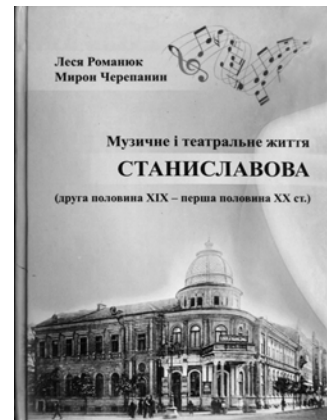
Романюк Л. Б. *Музичне і театральне життя Станиславова (друга половина XIX – перша половина XX ст.)* : монографія / Л. Б. Романюк, М. В. Черепанин – Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2016. – 508 с.

XXI ст., яке яскраво демонструє всепроникаючий глобалізм, одночасно стимулює звернення народів до свого національного коріння, до своєї «малої батьківщини» – краю, міста чи села. Звідси – увага до нового напрямку українського мистецтвознавства – культурної регіоніки або регіоналістики. Пізнавши та узагальнивши закономірності розвитку регіону, можна підвестись до розуміння соціокультурних процесів всього українського суспільства. Виходячи із цієї позиції, актуальність монографії «Музичне і театральне життя Станиславова (друга половина XIX – перша половина XX ст.)» доктора мистецтвознавства, професора Мирона Черепанина та кандидата мистецтвознавства, доцента Лесі Романюк не викликає сумніву.

Рецензована п'ятисотсторінкова монографія має чітку і логічну структуру, складається з передмови, п'яти розділів, дев'ятнадцяти підрозділів, післямови, покажчика імен, списку використаних джерел та фотоілюстрацій. Її основою стали багаторічні дослідження авторів, які увінчалися захистами докторської та кандидатської дисертацій. Однак, за час, який пройшов після захистів цих дисертацій, автори значно поглибили дослідження проблематики, окреслили нові вектори, віднайшли нові джерела.

Вперше музичне і театральне життя Станиславова (друга половина XIX – перша половина XX ст.), яке відтворено на історичному, соціокультурному та персоніфікованому рівнях, осмислюється авторами як цілісне історичне та соціокультурне явище. У передмові монографії її науковий редактор, доктор історичних наук, професор Сергій Адамович пише: «Простежено процес теоретичного усвідомлення історичних, соціокультурних умов та поліетнічних засад функціонування і трансформації різних сфер музичного життя міста. На основі вивчення та узагальнення рукописів, документальних свідчень, публіцистичних та науково-теоретичних розвідок, епістолярної спадщини та інших літературних джерел, що складають важливе джерелознавче підґрунтя дослідження, представлено динаміку цілісного розвитку музичного життя Станиславова у контексті соціокультурних процесів Галичини та держав, у складі яких вона перебувала (Австрія, Австро-Угорщина, Польща)» [с. 5].

У першому розділі автори висвітлюють діяльність культурно-просвітницьких товариств Станиславова (нині – Івано-Франківськ) вказаного періоду: українських («Просвіта», «Рідна школа», «Руська бесіда», «Товариство українських жінок»,

«Станиславівський Боян»), польських («Гармонія», «Лютня», «Музичне товариство ім. С. Монюшка») та єврейських («Тарбут», «Гаскала»), які залучали широке коло громадськості краю до популяризації музичного мистецтва через створення хорових та інструментальних колективів, драматичних гуртків, проведення конкурсів та музичних вечорів. Особливу увагу дослідники привертають до різнонаціональних інституцій: українського музично-хорового товариства «Станиславівський Боян» та польського «Музичного товариства ім. Станіслава Монюшка».

Цінним є другий розділ монографії, який присвячений музичній освіті в Станиславові окресленого періоду. Автори розкривають особливості фахової музичної підготовки у філії Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка та Консерваторії Музичного товариства ім. Станіслава Монюшка, аналізують навчальні плани та програми з окремих дисциплін.

У третьому розділі розглянуто концертно-виконавське життя міста на матеріалах ювілейних вшанувань пам'яті Т. Шевченка та визначних діячів української культури, концертів професійних музикантів, композиторів та вокально-хорових колективів, музичних конкурсів.

Поліетнічною була і музично-театральна культура Станиславова, аналізу якої присвячений четвертий розділ монографії. Автори розглядають діяльність польського театру ім. Олександра Фредра, українського народного театру імені Івана Тобілевича та єврейського музично-драматичного товариства ім. Абрахама Гольдфадена, які «відіграли вагому роль у розвитку театральної культури Галичини, спричинилися до формування модерної сценічної естетики, характерної для європейського театру. Визначальним чинником становлення театральної культури регіону встановлено поліетнічність...» [с. 6].

В окремий шостий розділ виділено творчий портрет відомого композитора, диригента, педагога та музично-громадського діяча Дениса Січинського, роль якого у розбудові професійного музичного мистецтва Галичини беззаперечна. Привернена увага до його музично-критичної діяльності, ролі в організації музичного видавництва «Станиславівський Боян», епістолярної спадщини та спогадів сучасників.

Вагомим здобутком монографії є використання ґрунтовної джерельної бази: архівних матеріалів, тогочасної періодики, музикознавчих досліджень українських науковців, публікацій діячів музичної культури української діаспори, які брали безпосередню участь в культурних процесах Станиславова до Другої світової війни; сучасні видання з краєзнавства івано-франківських авторів.

Підсумовуючи, необхідно наголосити, що монографія М. Черепанина та Л. Романюк оперта на багатопрофільну і фундаментальну теоретичну базу, в якій значне місце належить працям з музичної регіоналістики, культурології, музикознавчої та педагогічної наук, архівним документам. Рецензоване видання є вагомим внеском у сучасне українське мистецтвознавство. Воно знайде зацікавлених фахівців, студентів, краєзнавців та всіх, хто шанує музичну культуру.

